

До
Председателя
на Научното жури
по Ентомология при
„Аграрен университет – Пловдив”

СТАНОВИЩЕ

Върху дисертационния труд за получаване на образователната и научна степен „Доктор” по: област на висше образование – „Аграрен университет” – Пловдив; професионално направление – 6 „Аграрни науки и ветеринарна медицина” 6.2. „Растителна защита: Научна специалност: „Растителна защита” (Ентомология)

Автор на дисертационния труд: Павлин Емилов Василев – редовен докторант към катедра „Ентомология”, при Аграрен университет – Пловдив.

Тема на дисертационния труд: Листни въшки (Hemiptera, Ahididae) по костилкови овощни видове – разпространение, вредна дейност и контрол”.

Становище: от проф., д-р Тройка Тодорнова Бабрикова, област на висше образование „Аграрен университет – гр. Пловдив: професионално направление – 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина”; 6.2. – „Растителна защита: научна специалност: „Растителна защита” (Ентомология (Шифър : 04.01.10). Определена за член на Научното жури със заповед № РД-16-621 от 27.06.2016 г. от Ректора на Аграрния университет – гр. Пловдив.

Темата на представения дисертационен труд „Листни въшки (Hemiptera, Aphididae) по костилкови овощни видове – разпространение, вредна дейност и контрол» се характеризира с актуалност и научна приложна значимост за ентомологичната наука и практика . Тя е важна, защото листните въшки по костилкови овощни видове са големи неприятели по тези култури и не са достатъчно проучени за условията на нашата страна. Някои листни въшки по костилкови видове се считат за вредители с голямо икономическо значение. Всички тези факти силно мотивират правилния избор на темата и потвърждават нейната актуалност.

В методично отношение, проучванията са проведени на високо научно ниво. Използвани са методики, приети в Ентомологията. Прогнозата и Биологичната борба. Целта на проведените изследвания е да

се установят видовия състав, динамиката на ПП, повреди и афидофаги на листни въшки по костилкови видове – слива, джанка, праскова и кайсия. Те са изведени през периода 2013 – 2015 г. в УОП на кат. Ентомология, на Агро-Екологичния център на УОП на кат. Овощарство (Брестник) при Аграрния университет. През 2014 г. наблюденията са извършени в костилкови насаждения на 68 общини на всички области на Южна България, а през 2015 г. – в 58 общини на Северна България. Свършена е огромна научноизследователска работа. Събран е богат фактически материал, обработен по съвременни методи, добре интерпретиран и представен в 13 таблици, 54 фигури и 13 богато илюстрирани цветни фотоси на листни въшки и повреди. Дисертацията е написана на 156 страници на висок стил, съдържа всички елементи на една съвременна научна разработка.

Научните приноси в дисертационния труд, автореферата и публикациите са добре отразени в представената справка за приносите: обобщени, те могат да бъдат резюмирани както следва:

I. Научни приноси:

1. За първ път за условията на българи е установен нов вид листна въшка: *Brachicaudus Schwartzi* Borner, вредяща по праскова.

2. Регистрирани са 14 вида листни въшки от разред – Hemiptera, сем. Ahididae, вредящи по костилкови овощни видове: слива, джанка, праскова и кайсия.

3. Оригинални са приносите относно разпространението и вредната дейност на листни въшки по различни костилкови. Така по сливата вредят: (*Hyalopterus pruni* Geoffr и *Brachycaudus helichrysi* Kalt); по джанката – (*Phorodon humuli* Sechr и *Brachycaudus helichrysi* Kart); по прасковата: (*Myzus persicae* sulz и *Myzus varians* Davids); и по кайсията – (*Hyalopterus pruni* Geoffr и *Hyalopterus amygdale* Blanch).

4. Приоритет на докторанта е идеята върху различни области на карта на Р. България да регистрира разпространението и степента на нападение за всеки вид листна въшка. Представена е „Легена” за популационната им плътност и нападение.

II. Научно-приложни приноси:

1. Дисертантът е проучил и предлага на практиката ефективни и безвредни препарати за борба с листни въшки по костилкови видове. Те биват:

1. Микробиални препарати на база *Beauveria bassiana* (бяла мускардина) – Натура – лист (0,1 – 0,3°). Токсичността достига 95 – 100 %; Подходящ е и Преферал (0,1 – 0,3 %), чиято токсичност е до 90 %.

2. Инсектициди на база растителни екстракти: Пиретрум – 0,1 % - на третия ден причинява смъртност 99 %; Никотаб – 1:1 – вода – на 7-ия ден смъртност е регистрирана 99 %.

3. От химичните пестициди предлага: Уорант, Актара и Моспилан, притежаващи висока ефективност (100 % смъртност) на листни въшки по костилкови видове.

III. Критични бележки и препоръки, които да се имат в предвид бъдещата работа на дисертанта.

1. Латинските имена на листните въшки да се изписват с определител.

2. Да се проучат възможности за използване на афидофаги срещу листните въшки.

Дисертантът Павлин Ем. Василев във връзка с дисертацията е написал 3 публикации в съавторство с неговия научен ръководител проф. д-р Радослав Андреев. В публикациите П. Василев е на първо място.

Представеният автореферат отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на научените и приложените от докторанта различни методи на изследване, правилно изведени експерименти, направените обобщения и изводи, считам че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя положително.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително и да присъди на Павлин Емилов Василев, образователната и научна степен „Доктор” по научната специалност „Растителна защита” (Ентомология/шифър 01.01.10)

10.08.2016 г.
гр. Пловдив

Изготвил становище:

(проф. д-р Тройка Бабрикова)

